

Dansend na(ar) school

Roel Mazure en Marian van Miert

Vijf VMBO-scholen voerden in het schooljaar 2008-2009 in samenwerking met vijf dansscholen het proefproject 'Dansend na(ar) school' uit. Samen zetten ze een naschools dansaanbod op.

In het najaar van 2008 zitten acht VMBO-leerlingen van het Centraal College uit Utrecht in de trein naar Amsterdam. Een buitenkansje: onder leiding van dansdocente Christle Tjon a Man bezoeken ze een repetitie van 'haar' theatergroep DOX. De VMBO-ers kijken hun ogen uit. Ze zijn blij dat ze zich een paar weken eerder hebben aangemeld voor de serie buitenschoolse danslessen. Het bezoekje aan Amsterdam stond niet op het officiële rooster, maar is een spontaan extraatje van Christle.

Een paar maanden later fietst een ander groepje VMBO-leerlingen met gierende zenuwen de zes kilometer van scholengemeenschap Het Streek in Bennekom naar schouwburg De Junushof in Wageningen. Daar geeft dansschool MGDance van Marianne de Pagter een presentatie. Omdat de leerlingen een paar maanden buitenschools les van haar hebben gehad, mogen ook zij hun kunsten vertonen op het grote schouwburgpodium, voor een volle zaal.

Uiteraard valt niet te voorspellen of deze leerlingen blijvend voor de dans gewonnen zijn. Maar de kans is wel groot dat ze vroeger of later hun weg naar de dans vinden. Door dit soort buitenkansjes zullen ze op zijn minst welwillend staan tegenover dans. En dat is precies het doel van het proefproject 'Dansend na(ar) school', dat in het schooljaar 2008-2009 op vijf VMBO-scholen is uitgevoerd.

Bewegingsintensief

'Dansend na(ar) school' is op VMBO-scholen gestart omdat juist daar de bewegingsarmoede groot is. Vooral veel VMBO-meiden zijn niet in sportieve activiteiten geïnteresseerd en halen de Nederlandse Norm Gezond Bewegen – minimaal een uur per dag matig tot intensief bewegen – niet. Daarom proberen het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en Kunstfactor samen een alternatieve beweegvorm in te zetten, namelijk dans.

Er zijn voldoende redenen om dansen serieus te nemen als beweegactiviteit. Ten eerste sluit dansen goed aan bij de beleefwereld van jongeren. Hippe dansvormen als streetdance en breakdance zijn, mede door filmpjes op muziek-

zenders en internet, onder veel scholieren populair. Ten tweede hebben onderzoeken van TNO en TNS/NIPO aangetoond dat veel dansvormen bewegingsintensief genoeg zijn om een bijdrage te leveren aan het halen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Een groot aantal dansvormen blijkt net zo intensief te zijn als bijvoorbeeld tennis.

Bemoedigende nulmeting

Voor 'Dansend na(ar) school' heeft Kunstfactor vijf VMBO-scholen gekozen, verspreid over het land. Deze scholen zijn gekoppeld aan een dansschool in de naaste omgeving. Vervolgens is elk koppel uitgedaagd om samen de drie fasen van 'Dansend na(ar) school' vorm te geven.

In de eerste fase zijn dansdocenten twee- of driemaal op de VMBO-school te gast om tijdens de reguliere gymuren dansles te geven. Bij voorkeur maken de leerlingen daarbij kennis met twee verschillende dansvormen. In de tweede fase geven de dansdocenten vijf tot tien danslessen als naschoolse activiteit. Leerlingen die daarvoor voelen, kunnen zich aanmelden. De naschoolse danslessen worden bij voorkeur meteen na schooltijd in de eigen VMBO-school gegeven. De scholieren die fase twee voltooid hebben, krijgen in de derde fase het aanbod om verder te dansen bij de betrokken dansschool.

Voorafgaand aan het project is op de deelnemende scholen een nulmeting uitgevoerd. Met een enquête werden leerlingen gevraagd naar hun beweegactiviteiten en naar hun houding ten aanzien van dans. In totaal vulden 379 leerlingen in de leeftijd van 12-14 jaar de enquête in, waarvan 67% meisjes. Uit vragen naar hun beweeggedrag, blijkt dat slechts 37,3% van de meisjes aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen voldoet. Positiever is het beeld als het om dansen gaat. Bijna de helft van hen (49,6%) danst wel eens. Dat dans voor meisjes een kansrijke beweegactiviteit is, blijkt ook uit het feit dat 63,8% van hen liever danst dan sport, terwijl van de jongens 95% sporten verkiest boven dansen. Bemoedigend is verder dat 53,9% van de meiden zegt te zullen deelnemen aan naschools dansaanbod. 41,7% is zelfs bereid daar een kleine bijdrage voor te betalen.

Weerspannige praktijk

'Dansend na(ar) school' heeft een logische opbouw. Met een paar danslessen tijdens de reguliere gymlessen komen alle leerlingen van de onderbouw van de deelnemende scholen in aanraking met dans. Daarbij krijgen zij een beeld van de dansdocent en van zijn of haar manier van lesgeven. De bedoeling is dat daarmee de drempel naar naschools dansen wordt verlaagd. Het hoge percentage meiden dat heeft aangegeven daarvoor belangstelling te hebben, rechtvaardigt enig optimisme. In de praktijk echter valt de belangstelling voor naschoolse danslessen lager uit dan op ▶

basis van de enquêtes werd verwacht. Toch meldde zich meer dan 10% van de leerlingen aan, waarvan het merendeel meisjes. Om deze respons goed te kunnen beoordelen, moeten we weten dat vier van de vijf deelnemende scholen tot dusver niet of nauwelijks naschoolse activiteiten organiseert. Leerlingen van die scholen zijn dan ook niet bekend met dat soort activiteiten, op school blijven voor een leuke activiteit betekent dan toch in de eerste plaats 'nablijven'. 'Hun impuls is om na de laatste bel zo snel mogelijk naar huis te gaan', vertelt een gymjuf van een van de scholen. 'Naschoolse dansles voelt voor hen als een onderdeel van de gewone schoolroutine.'

Om de leerlingen die zich voor de naschoolse danslessen hebben aangemeld bij de les te houden, is het van belang de continuïteit en voortgang te bewaken. De pilot heeft namelijk laten zien dat sommige leerlingen afhaken wanneer er tussentijds lessen uitvallen. Ook helpt het om te werken met een borg die leerlingen vooraf betalen en terugkrijgen wanneer ze bijvoorbeeld 80% van de lessen hebben bijgewoond.

Leerlingen te kijk

Het gebrek aan ervaring bij de scholen met het organiseren van naschoolse activiteiten blijkt onder meer uit de onderhandelingen met 'hun' dansdocent. Alle scholen hebben voor het project een budget gekregen om naar eigen inzicht te besteden. De projectleiding geeft de scholen daarmee bewust de ruimte om met dansscholen over de lessen te onderhandelen. Niet iedere school is gewend aan dit proces. Een gunstige uitzondering vormt het Buitenhout College in Almere, vooral dankzij de actieve bemoeienis van een docent lichamelijke opvoeding, die als een beweegmanager al jaren veel activiteiten organiseert en coördineert, ook naschools.

In de praktijk blijken niet alle scholen aan een aantal randvoorwaarden te kunnen voldoen. Een geschikte ruimte is bijvoorbeeld niet overal voorhanden. Eén van de scholen verhuurt zijn gymzaal na schooltijd en een andere school, die niet over een eigen gymzaal beschikt, moet deze bij de gemeente huren. Als gevolg hiervan moeten dansdocenten met hun groep uitwijken naar een gewoon klaslokaal of aula. Niet ideaal, vooral omdat de leerlingen daardoor soms letterlijk 'te kijk' staan voor schoolgenoten en docenten die nog door het gebouw zwerven.

Aantrekkelijk vervolgaanbod

In de praktijk blijkt het voor sommige scholen lastig om de beschikbare uren van een dansdocent en de gewenste uren dansles op elkaar af te stemmen. Vooral kleinere dansscholen hebben beperkte mogelijkheden voor naschoolse activiteiten. Juist die uren, naast de avonduren, zijn dansdocenten actief in hun dansschool.

Opvallend is verder dat slechts een enkele deelnemende dansschool in staat of bereid blijkt om de deelnemers aan de naschoolse danslessen een aantrekkelijk vervolgaanbod

te doen. Dat is een gemiste kans. Dansscholen zouden les- en op school meer als een marketinginstrument moeten zien. Waar anders krijg je zo'n kans om in korte tijd veel potentiële dansschoolbezoekers te ontmoeten?

Al met al zijn de vijf proefprojecten van 'Dansend na(ar) school' leerzaam. Meest belangrijk voor dansdocenten is de uitkomst van de enquête onder leerlingen. Die toont aan dat er op VMBO-scholen absoluut belangstelling voor dansles is, al dan niet als alternatief voor gymles. ◀

Kansen voor dansdocenten

- Gezien de belangstelling van de leerlingen zelf, zijn er absoluut kansen voor dansdocenten om op scholen aan de slag te gaan. Het is gunstig dat het aantal 'brede scholen' snel groeit en dat deze hun leerlingen steeds vaker zogenaamde 'volledige dagarrangementen' aanbieden. Brede scholen beschikken graag over een uitgebreid, gevarieerd naschools aanbod. Beweegactiviteiten zijn daarbij populair. Informatie: www.bredeschool.nl.
- Wie op scholen dansles geeft, komt ongetwijfeld enthousiaste leerlingen tegen die ook buiten school danslessen willen volgen. Voor scholieren die daarvoor geen geld hebben, zijn er toch mogelijkheden. Zij kunnen door een intermediair (meestal een leerkracht, maar mogelijk ook een dansdocent) worden voorgedragen voor subsidiering door het Jeugdcultuurfonds. Een andere optie is het Jeugdsportfonds dat op dezelfde manier werkt als het Jeugdcultuurfonds en in sommige gevallen dans als sportieve bewegingvorm beschouwt. Informatie: www.jeugdculuurfonds.nl en www.jeugdsportfonds.nl.
- Binnen sport en cultuur is een nieuw type docent/trainer/coach in opmars: de combinatiefunctionaris. Deze werkt als verbindingsman/vrouw tussen enerzijds een school en anderzijds een sportvereniging of cultuurorganisatie. Het schoolvoorbeeld is de docent lichamelijke opvoeding die ook trainer is bij de plaatselijke voetbalvereniging. In de cultuurwereld wordt de combinatiefunctionaris 'cultuurcoach' genoemd. Ook dansdocenten kunnen cultuurcoach zijn en vanuit hun dansschool gedetacheerd worden bij een (brede) school. Informatie: www.cultuurcoach.org.
- Voor dansdocenten die op scholen aan de slag willen, geldt: neem initiatief en wees innovatief. Een inspirerend voorbeeld is het initiatief in Rotterdam, waar een aantal sportverenigingen op scholen een dependance begonnen is. De leerlingen trainen na schooltijd in een accommodatie van de school onder leiding van een trainer van de betreffende sportvereniging. Formeel zijn de leerlingen ook lid van die vereniging en dragen bij wedstrijden in het weekend het clubshirt. Ook dansscholen kunnen op scholen een dependance beginnen. Informatie: www.schoolsportvereniging.nl.
- Voor dansdocenten die danslessen willen geven op VMBO-scholen heeft Kunstfactor vorig jaar het boekje *Het vmbo danst* gepubliceerd. Dit boekje is gebaseerd op ervaringen van dansdocenten en bevat nuttige tips en trucs. Tegen €2,50 verzendkosten te bestellen via www.kunstfactor.nl (publicaties). Ook kan op deze website gratis het rapport gedownload worden over de vijf proefprojecten van 'Dansend na(ar) school'.

Dit artikel is geplaatst onder auspiciën van Kunstfactor, sectorinstituut Amateurkunst. Informatie: www.kunstfactor.nl.

